

VVE binnen kinderdagverblijf Nijntje en kinderdagverblijf Duimelot

De voorschoolse en vroegschoolse educatie (VVE) staat in het middelpunt van de belangstelling.

De interesse in VVE voor peuters groeit vooral omdat men er van overtuigd is dat in die periode de mogelijkheden bij uitstek liggen om gerichte invloed op ontwikkeling en leren uit te oefenen.

Sinds oktober 2008 zijn alle pedagogisch medewerkers, werkzaam op de peutergroepen, begonnen aan de 2 jarige opleiding VVE. (voor en vroegschoolse educatie). In maart 2011 is de opleiding met een diploma afgesloten. Vanaf 2011 volgen de medewerkers jaarlijks bijscholing en/of verdiepingscursussen mbt VVE. Alle medewerkers die nog niet geschoold zijn starten in het najaar van 2014 met VVE sterk traject.

VVE

VVE is een erkende methode gericht op jonge kinderen vanaf de peuterleeftijd. Binnen De Duimelot hebben we gekozen voor het VVE programma Startblokken. Dit is een integraal programma gericht op meerdere ontwikkelingsgebieden (taalontwikkeling en ontluikende geletterdheid; denkontwikkeling en ontluikend rekenen; motorische en creatieve ontwikkeling; persoonlijke en sociaal-emotionele ontwikkeling).

De reden dat wij voor de methode Piramide hebben gekozen is dat er in op de basisscholen in Vaassen ook met Startblokken gewerkt wordt. Er vindt daardoor een doorgaande leerlijn plaats van voorschools (KDV) naar vroegschools (basisschool). Startblokken stimuleert jonge kinderen op een speelse manier in hun ontwikkeling. Startblokken is een totaalprogramma, opgebouwd rondom projecten, met aandacht voor alle ontwikkelingsgebieden. Deze komen in samenhang aan bod. Door een combinatie van uitdagende activiteiten krijgen kinderen vanuit een veilige omgeving grip op de wereld. De methode is geschikt voor alle kinderen van 0 tot 7 jaar, van kinderdagverblijf of peuterspeelzaal tot en met groep 3 van de basisschool.

De VVE methode Startblokken levert bouwstenen voor een individueel pedagogisch activiteitenplan en vergroot voor kinderen de kansen op persoonlijk welbevinden. De accenten liggen op voorwaarden voor een optimale ontwikkeling (veiligheid en geborgenheid, zelfvertrouwen) op sociale en communicatieve competenties en op de taalontwikkeling.

De spelactiviteit is daarin het belangrijkste ontwikkelingsinstrument. Veel aandacht gaat dan ook uit naar spelactiviteiten: bewegingsspel (alles op het gebied van bewegen), manipulerend spel

(spel met allerlei voorwerpen en materialen die in de omgeving te vinden zijn waardoor kinderen de omgeving leren kennen en verkennen zo de eigenschappen van de voorwerpen bv dat een bal kan rollen) rollenspel en constructief spel (kinderen ontdekken de mogelijkheden van de materialen en experimenteren hier mee bv blokken op elkaar tot een toren)

En naar activiteiten met verhalen, boeken en teksten. Thema's of gemeenschappelijke onderwerpen zorgen voor samenhang.

Het aandeel van de pedagogisch medewerkers staat centraal. Zij zorgen ervoor dat de activiteiten tot ontwikkeling en leren leiden.

Onderzoek naar Startblokken laat positieve resultaten zien op de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen. Startblokken beoogt een ontwikkelingsgerichte, doorgaande lijn in de begeleiding van kinderen van de peuterleeftijd tot 6 jaar. Het programma Startblokken is ontwikkeld door CITO.

Kenmerken van Startblokken

- bieden van een veilige (emotionele) basis voor de sociale communicatieve taal ontwikkeling;
- bieden van een ontwikkelingsgerichte benadering, dat wil zeggen dat pedagogisch medewerkers aansluiten bij de ontwikkelingsmogelijkheden en belangstelling van de kinderen en kinderen stimuleren om een volgende stap te zetten in hun ontwikkeling.
- activiteiten die voor kinderen betekenisvol zijn: met name spelactiviteiten, activiteiten met verhalen, prentenboeken, verteltafel en dagelijkse routines;
- doelgerichte begeleiding van de activiteiten van de kinderen; pedagogisch medewerkers doen met de kinderen mee, helpen bij activiteiten en bevorderen daarin sociale contacten en taalverwerving;
- observatie en evaluatie van activiteiten om het activiteitenaanbod en de gewenste begeleiding te kiezen en ontwikkelingsvoortgang te volgen.

Hoe wordt Startblokken concreet vorm gegeven in de groepen:

In de peutergroep wordt er gewerkt met 6 tot 8 wekelijkse thema's. Het thema kunt u lezen op het informatiebord van de groep en alle ouders ontvangen een persoonlijke themabrief met bijlagen. In de verschillende thema's worden allerlei activiteiten aangeboden zoals versjes, liedjes, knutselactiviteiten maar ook groen, bewegen en ontdekken. Spelactiviteiten zijn noodzakelijk voor het totale ontwikkelingsproces van kinderen. Door het spel leren ze zichzelf en hun wereld kennen, ze oefenen hun motoriek en waarnemingen; ze leggen sociale contacten en leren met elkaar rekening te houden en samen te spelen.

Spelen daagt uit mogelijkheden te verkennen en grenzen te verleggen en biedt volop kansen om te leren in de breedste zin van het woord.

Ook allerlei alledaagse gebeurtenissen zoals verjaardag vieren of het eten en drinken worden benut om de ontwikkeling van kinderen te stimuleren. Het gaat erom dat het aanbod voor kinderen uitdagend is en dat op een speelse en ontspannen manier de ontwikkeling gestimuleerd wordt. Zo kan de pedagogisch medewerker voor het buitenspelen bv voor de grap proberen de jas van de kinderen aan te trekken en dan roepen: oh kijk die jas past precies. Kinderen vinden het dan erg leuk om de pedagogisch medewerker duidelijk te maken dat het niet goed is. Zo'n situatie leert op een speelse manier een aantal leerzame momenten op: kinderen krijgen bv ervaring met belangrijke begrippen als grootte en volume.

Binnen de communicatie met kinderen vinden wij het belangrijk dat de pedagogisch medewerkers in een rustig tempo spreken en duidelijk articuleren. De taal wordt ondersteund met mimiek, gebaren, handelingen en materialen zodat kinderen die nog weinig taal tot hun beschikking hebben de betekenis van woorden gaan ervaren. De interactie met de pedagogisch medewerker is een belangrijk element in de taalontwikkeling. De pedagogisch medewerker geeft met behulp van taal betekenis aan voorwerpen, handelingen en situaties.

De ruimte is van grote invloed op het samenspel van de kinderen. Een veilige, uitnodigende en rijke omgeving is van belang. Dit zorgt ervoor dat kinderen zich prettig voelen, uitgedaagd worden om tot actie te komen en initiatieven te nemen. Als de speelmogelijkheden te dicht op elkaar zitten, is de kans op verstoord spel het grootst. Maar ook de hoeveelheid en overzichtelijkheid van materialen is van invloed op de spelontwikkeling. De ruimte is voor kinderen dan ook ingericht met verschillende speelhoeken. Kinderen mogen zelf de keus maken in welke hoek ze gaan spelen. De rol van de pedagogisch medewerker is om kinderen te volgen en het spel samen met de kinderen uit te breiden. Zo kan er in de huishoek door de kinderen gekookt worden en de pedagogisch medewerker kan hier op inspelen door de kinderen te leren dat bij koken

ook andere handelingen horen zoals boodschappen doen, voorbereiden van de maaltijd en het samen opeten.

Activiteiten voor kinderen worden zoveel mogelijk in kleine groepjes aangeboden om kinderen zoveel mogelijk individueel te benaderen. Kinderen krijgen zo meer mogelijkheden om actief deel te nemen aan de activiteit. Er kan dan gekozen worden om de groep te splitsen op leeftijd maar we kiezen er soms ook bewust voor om de kinderen van verschillende leeftijden in één groepje te doen zodat kinderen van elkaar kunnen leren. De jongere kinderen kunnen zich optrekken aan de oudere kinderen en de oudere kinderen worden gestimuleerd om de jongere kinderen te helpen/ ondersteunen. Wanneer de groep gesplitst wordt, gebeurt dit in twee verschillende ruimtes zodat kinderen ook niet afgeleid worden door andere prikkels.

In de kring wordt er gewerkt met dagritme kaarten. Samen met de kinderen worden deze kaarten besproken en in chronologisch volgorde zichtbaar opgehangen. Voor kinderen geef dit veel houvast aan de dag omdat kinderen nog geen tijdsbesef hebben. Liedjes worden gezongen aan de hand van liedjeskaarten. Dit zijn kaarten met een afbeelding erop van het thema van het liedje. Kinderen die nog geen taal tot hun beschikking hebben, krijgen zo ook de gelegenheid om te kiezen. Daarnaast leren kinderen nieuwe woorden door de visualisatie. Door taal te ondersteunen door beeldmateriaal zullen kinderen taal actiever gaan gebruiken en beter begrijpen. Ook wordt in de kring gewerkt met een weerkaart. Op deze weerkaart wordt aangegeven wat voor weer het die dag is. Kinderen kijken door het raam om te kijken welk plaatje op de weerkaart overeenkomt met buiten.

Voorlezen en het samen lezen van een boek is een belangrijk onderdeel van de dag. Kinderen leren hoe boeken in elkaar zitten en hoe je ermee omgaat. Kinderen gaan snappen dat gedrukte taal een betekenis heeft en dat de gesproken en de gedrukte taal met elkaar verbonden zijn. Natuurlijk willen we vooral ook dat kinderen van voorlezen leren hoe plezierig het is. Voorlezen stimuleert de fantasie, brengt kinderen op ideeën en zorgt voor nieuwe onbekende woorden. Het lezen van het prentenboek, behorend bij het thema, wordt ondersteund met een vertelkoffer.

In de koffer zitten voorwerpen die te maken hebben met de verhaallijn van het prentenboek.

De voorwerpen worden actief gebruikt bij het voorlezen en zorgen ervoor dat het verhaal voor kinderen concreet wordt. Het houdt de aandacht van kinderen beter vast en zorgt voor een actieve betrokkenheid bij de taal van het verhaal.

Bij de start van het thema wordt er een themahoek ingericht. In deze hoek wordt voor de kinderen het thema gevisualiseerd door voorwerpen die met het thema te maken hebben.

Hierbij gebruiken we beeldmateriaal zoals vertelplaten, foto's en/ of boekjes.

Binnen het thema worden er verschillende activiteiten aangeboden. Ouders worden daar bij betrokken doordat zij de liedjes/ versjes/woorden behorend bij het thema etc ontvangen.

Zij kunnen samen met hun kind ook thuis de liedjes/ versjes doen. Kinderen worden gerichte activiteiten aangeboden maar worden ook gestimuleerd om zelf activiteiten te ondernemen.

Zo kunnen kinderen in het atelier zelf aan de slag met bv potloden, wasco of verf. Het gaat dan niet om het eindresultaat maar om het ontdekken en ervaren van materialen. Ook krijgen ze zo de gelegenheid om hun eigen fantasie te prikkelen en ontwikkelen. Ook het werken met waardeloos materiaal is een essentieel onderdeel van onze manier van werken. Kinderen kunnen zo zelf fantaseren dat bv een leeg wc rolletje een toeter is. Ook vinden we het belangrijk dat kinderen leren hun spel uit te bouwen en steeds meer nieuwe elementen gaan toevoegen.

Als kinderen bv met de auto's aan het spelen zijn kan de pedagogisch medewerker het spel samen met de kinderen uitbreiden door bv een grote weg op de vloer te maken met de kinderen. Hierin kun je dan weer allerlei begrippen op een speelse manier aan kinderen duidelijk maken zoals lengte, vorm, kleuren etc.

Op een dag vinden er dus verschillende overgangsmomenten voor kinderen plaats. Deze overgangsmomenten bv van vrij spel naar de kring wordt voor de kinderen ingeleid met een liedje. Kinderen krijgen zo de gelegenheid om het huidige spel af te ronden en zich voor te bereiden op de nieuwe activiteit.

VVE biedt vele mogelijkheden om de stimulering van jonge kinderen op een hoger plan te brengen. Het is voor KOM een uitdaging om optimaal gebruik te maken van de middelen zodat elk kind daarvan kan profiteren!